

OBSAH

Úvod	5
Téma 1: Existence Boha.	7
1. Náboženský rozměr lidské bytosti	7
2. Od hmotných tvorů k Bohu.	8
3. Lidský duch ukazuje na Boha	10
4. Popření Boha: příčiny ateismu	13
5. Agnosticismus a náboženská lhostejnost	14
6. Náboženský pluralismus: je jen jeden pravý Bůh, který se zjevil v Ježíši Kristu	15
Téma 2: Zjevení	19
1. Bůh se zjevuje lidem.	19
2. Písmo svaté, svědectví zjevení.	20
3. Zjevení jako dějiny spásy završené v Kristu	22
4. Předávání Božího zjevení	24
5. Učitelství církve, pověřený strážce a vykladatel zjevení	25
6. Neměnnost pokladu zjevení	26
Téma 3: Nadpřirozená víra.	29
1. Pojem a předmět víry	29
2. Charakteristika víry.	29
3. Důvody věrohodnosti	31
4. Poznání víry.	32
5. Soulad mezi vírou a životem	32
Téma 4: Přirozenost Boha a jeho jednání	35
1. Kdo je Bůh?	35
2. Jaký je Bůh?	37
3. Jak poznáváme Boha?	39
Téma 5: Nejsvětější Trojice.	43
1. Zjevení trojjediného Boha	43
2. Bůh ve svém niterném životě	44
3. Náš život v Bohu	46
Téma 6: Stvoření	49
Úvod.	49
1. Stvořitelství	50
1.1. „Stvoření je společné dílo Nejsvětější Trojice“ (Katechismus, 292)	50
1.2. „Svět byl stvořen k slávě Boží“ (1. vatikánský koncil).	53
1.3. Uchovávaní a prozřetelnost. Zlo	54

1.4. <i>Stvoření a spása</i>	55
2. <i>Stvořená realita</i>	56
2.1. <i>Duchový svět: andělé</i>	56
2.2. <i>Hmotný svět</i>	57
2.3. <i>Člověk</i>	58
3. <i>Některé praktické důsledky pravdy o stvoření</i>	59
Téma 7: Pozvednutí na nadpřirozenou rovinu a prvotní hřích	61
1. <i>Pozvednutí na nadpřirozenou rovinu</i>	61
2. <i>Prvotní hřích</i>	63
3. <i>Některé praktické důsledky</i>	67
Téma 8: Ježíš Kristus, pravý Bůh a pravý člověk	69
1. <i>Vtělení Slova</i>	69
2. <i>Ježíš Kristus, pravý Bůh a pravý člověk</i>	71
3. <i>Hypostatická unie</i>	72
4. <i>Nejsvětější lidství Ježíše Krista</i>	74
Téma 9: Vtělení	79
1. <i>Dílo vtělení</i>	79
2. <i>Panna Maria, Matka Boží</i>	79
3. <i>Předobrazy a proroctví o vtělení</i>	83
4. <i>Kristova jména</i>	84
5. <i>Kristus je jediný dokonalý prostředník mezi Bohem a lidmi.</i> <i>Je mistr, kněz a král</i>	86
6. <i>Celý život Krista je vykupitelský</i>	88
Téma 10: Utrpení a smrt na kříži	91
1. <i>Všeobecný význam Kristova kříže</i>	91
1.1. <i>Některé premisy</i>	91
1.2. <i>Aplikace na tajemství kříže</i>	92
2. <i>Kříž zjevuje milosrdenství a spravedlnost Boha v Ježíši Kristu</i>	93
3. <i>Kříž ve svém dějinném uskutečnění</i>	94
4. <i>Oběť a vykoupení</i>	94
5. <i>Účinky kříže</i>	95
6. <i>Spoluvykupovat s Kristem</i>	96
Téma 11: Vzkříšení, nanebevstoupení a druhý Kristův příchod	99
1. <i>Kristus byl pohřben a sestoupil do pekel</i>	99
2. <i>Všeobecný význam Kristova oslavení</i>	100
3. <i>Zmrtvýchvstání Ježíše Krista</i>	100
4. <i>Slavné Kristovo vyvýšení: „Vstoupil na nebesa, sedí po pravici</i> <i>Boha Otce všemohoucího“</i>	102
5. <i>Druhý Pánův příchod: „Odtud přijde soudit živé i mrtvé“</i>	104

Téma 12: Věřím v Ducha svatého. Věřím v svatou církev obecnou	107
1. Věřím v Ducha svatého	107
1.1. Třetí osoba Nejsvětější Trojice	107
1.2. Poslání Ducha svatého	108
1.3. Jak působí Kristus a Duch svatý v církvi?	109
2. Věřím ve svatou církev obecnou	109
2.1. Zjevení církve	109
2.2. Poslání církve	112
2.3. Vlastnosti církve: jedna, svatá, všeobecná, apoštolská	114
Téma 13: Věřím v společenství svatých a v odpuštění hříchů	117
1. Společenství svatých	117
1.1. Církev je společenství a společnost. Věřící: hierarchie, laici a zasvěcený život.	118
2. Věřím v odpuštění hříchů	120
Téma 14: Dějiny církve	123
1. Církev v dějinách.	123
2. Křesťanský starověk (do pádu Západořímské říše r. 476)	124
3. Středověk (do příplutí Kryštofa Kolumba do Ameriky r. 1492)	125
4. Novověk (do začátku Velké francouzské revoluce r. 1789)	128
5. Novověk (od r. 1789)	130
Téma 15: Církev a stát	133
1. Poslání církve ve světě.	133
2. Vztah mezi církví a státem	134
3. Úprava smíšených otázek	138
4. Laicita a laicismus	140
5. Společenský pluralismus katolíků	141
Téma 16: Věřím ve vzkříšení těla a v život věčný	145
1. Vzkříšení těla.	145
2. Křesťanský smysl smrti	147
3. Věčný život v důvěrném společenství s Bohem	148
4. Peklo jako definitivní odmítnutí Boha	150
5. Očištění nutné pro setkání s Bohem.	151
6. Děti, které umírají nepokřtěné	152
Téma 17: Liturgie a svátosti obecně	153
1. Velikonoční tajemství: tajemství živé a oživující.	153
2. Velikonoční tajemství v časech církve: liturgie a svátosti.	154
2.1. Svátosti: povaha, původ, počet	154
2.2. Účinky a nezbytnost svátostí	155
2.3. Účinnost svátostí	156
3. Liturgie	157

Téma 18: Křest a biřmování.	161
<i>Křest</i>	161
1. <i>Biblické základy a ustanovení</i>	161
2. <i>Ospravedlnění a účinky křtu</i>	162
3. <i>Nezbytnost křtu</i>	163
4. <i>Liturgické slavení křtu</i>	164
5. <i>Udělovatel a příjemce křtu</i>	165
<i>Biřmování</i>	166
1. <i>Biblické a historické základy</i>	166
2. <i>Liturgický význam a svátostné účinky biřmování</i>	168
3. <i>Udělovatel a příjemce svátosti</i>	169
Téma 19: Svátost eucharistie (I)	171
1. <i>Svátostná povaha Nejsvětější eucharistie</i>	171
1.1. <i>Co je eucharistie?</i>	171
1.2. <i>Ěména, jimiž je tato svátost označována</i>	171
1.3. <i>Eucharistie ve svátostném řádu církve</i>	173
2. <i>Příslib eucharistie a její ustanovení Ježíšem Kristem</i>	174
2.1. <i>Příslib eucharistie</i>	174
2.2. <i>Ustanovení eucharistie a její velikonoční kontext</i>	174
2.3. <i>Význam a obsah Pánova příkazu</i>	175
3. <i>Liturgické slavení eucharistie</i>	176
3.1. <i>Základní struktura slavení eucharistie</i>	176
Téma 20: Svátost eucharistie (II)	179
1. <i>Obětní rozměr mše svaté</i>	179
1.1. <i>V jakém smyslu je mše svatá obět?</i>	179
1.2. <i>Eucharistie, svátostná přítomnost vykupitelské oběti Ježíše Krista</i>	179
1.3. <i>Eucharistie, obět Krista a církve</i>	181
2. <i>Cíle a plody mše svaté</i>	184
Téma 21: Svátost eucharistie (III)	187
1. <i>Skutečná eucharistická přítomnost</i>	187
2. <i>Přepodstatnění</i>	188
3. <i>Vlastnosti eucharistické přítomnosti</i>	189
4. <i>Úcta k eucharistii</i>	189
5. <i>Eucharistie, velikonoční hostina církve</i>	190
5.1. <i>Proč je eucharistie velikonoční hostinou církve?</i>	190
5.2. <i>Slavení eucharistie a společenství s Kristem</i>	190
5.3. <i>Nezbytnost svatého přijímání</i>	191
5.4. <i>Udělovatel svatého přijímání</i>	192
5.5. <i>Dispozice pro přijetí svatého přijímání</i>	192
5.6. <i>Věk a příprava na přijetí svatého přijímání</i>	193
5.7. <i>Účinky svatého přijímání</i>	194

Téma 22: Svátost pokání a smíření (I)	197
1. <i>Boj s hříchem po křtu</i>	197
1.1. <i>Potřeba obrácení</i>	197
1.2. <i>Vnitřní pokání</i>	197
1.3. <i>Různé formy pokání v křesťanském životě</i>	198
2. <i>Svátost pokání a smíření</i>	199
2.1. <i>Kristus ustanovil tuto svátost</i>	199
2.2. <i>Názvy této svátosti</i>	199
2.3. <i>Svátost smíření s Bohem a s církví</i>	200
2.4. <i>Základní struktura svátosti smíření</i>	200
3. <i>Úkony kajícíka</i>	201
3.1. <i>Lítost</i>	201
3.2. <i>Vyznání hříchů</i>	201
3.3. <i>Zadostiučinění</i>	202
Téma 23: Svátost pokání a smíření (II)	203
1. <i>Úkony udělovatele svátosti smíření</i>	203
1.1. <i>Kdo je udělovatelem a jaký je jeho úkol</i>	203
1.2. <i>Svátostné rozhřešení</i>	203
2. <i>Účinky svátosti smíření</i>	204
3. <i>Nezbytnost a užitečnost svátosti smíření</i>	204
3.1. <i>Nezbytnost svátosti smíření pro odpuštění těžkých hříchů</i>	204
3.2. <i>Prospěšnost časté zpovědi</i>	205
4. <i>Slavení svátosti smíření</i>	205
5. <i>Odpustky</i>	207
Téma 24: Svátost pomazání nemocných	209
1. <i>Pomazání nemocných, svátost spásy a uzdravení</i>	209
2. <i>Struktura svátostného znamení a slavení této svátosti</i>	211
3. <i>Udělovatel pomazání nemocných</i>	211
4. <i>Příjemce pomazání nemocných</i>	212
5. <i>Nezbytnost této svátosti</i>	213
6. <i>Účinky svátosti pomazání nemocných</i>	213
Téma 25: Svátost kněžství	215
1. <i>Kristovo kněžství</i>	215
2. <i>Kněžství u apoštolů a v apoštolské posloupnosti</i>	216
2.1. <i>Liturgie svěcení</i>	216
2.2. <i>Povaha a účinky přijatého svěcení</i>	217
2.3. <i>Stupně svátosti kněžství</i>	218
3. <i>Udělovatel a příjemce</i>	220
Téma 26: Svátost manželství	223
1. <i>Manželství v Božím plánu</i>	223
2. <i>Slavení manželství</i>	224

3. Základní vlastnosti manželství	225
4. Odpovědné rodičovství	227
5. Manželství a rodina	229
Téma 27: Svoboda, zákon a svědomí	231
1. Svoboda Božích dětí	231
2. Přirozený mravní zákon	232
3. Pozitivní Boží zákon	234
4. Občanské zákony	235
5. Církevní zákony a přikázání	236
6. Svoboda a zákon	236
7. Mravní svědomí	237
8. Výchova svědomí	239
Téma 28: Mravnost lidských skutků	241
1. Mravnost lidských skutků	241
2. Mravní předmět	241
3. Úmysl	242
4. Okolnosti	243
5. Skutky nepřímou dobrovolné	243
6. Odpovědnost	244
7. Zásluha	245
Téma 29: Milost a ctnosti	247
1. Milost	247
2. Ospravedlnění	248
3. Posvěcení	248
4. Božské ctnosti	249
5. Lidské ctnosti	250
6. Ctnosti a milost. Křesťanské ctnosti	252
7. Dary a plody Ducha svatého	252
8. Vliv vášně na mravní život	253
Téma 30: Člověk a společnost	255
1. Lidská společenskost	255
2. Společnost	256
3. Autorita	258
4. Obecné dobro	259
5. Společnost a transcendentní rozměr osoby	260
6. Účast katolíků na veřejném životě	262
Téma 31: Osobní hřích	265
1. Osobní hřích: urážka Boha, neposlušnost vůči Božímu zákonu	265
2. Smrtelný a všední hřích	266
2.1. Účinky smrtelného hříchu	267

2.2. Účinky všedního hříchu	267
2.3. Základní rozhodnutí.	268
2.4. Další dělení hříchu	269
3. Šíření hříchu	270
4. Pokušení.	271

Téma 32: Desatero. První přikázání 273

1. Deset přikázání neboli Desatero	273
2. První přikázání.	274
3. Víra a důvěra v Boha	277
4. Láska k druhým z lásky k Bohu	278
5. Láska k sobě samému z lásky k Bohu	279

Téma 33: Druhé a třetí přikázání 281

1. Druhé přikázání	281
1.1. Boží jméno	281
1.2. Respektovat Boží jméno	282
1.3. Křesťanské jméno	283
2. Třetí přikázání	284
2.1. Neděle neboli den Páně	284
2.2. Účast na nedělní mši svaté.	284
2.3. Neděle, den odpočinku.	285
2.4. Veřejná úcta a právo občanů na náboženskou svobodu	286

Téma 34: Čtvrté přikázání: ctít svého otce i matku 289

1. Rozdíl mezi prvními třemi a ostatními sedmi přikázáními Desatera.	289
2. Význam a rozsah čtvrtého přikázání.	289
3. Povinnosti dětí vůči rodičům	290
4. Povinnosti rodičů	291
5. Povinnosti vůči těm, kdo řídí církev.	293
6. Povinnosti vůči veřejným orgánům	293
7. Povinnosti veřejných orgánů.	294

Téma 35: Páté přikázání. 297

1. „Nezabiješ“	297
2. Plnost tohoto přikázání.	298
3. Úcta k lidskému životu.	298
3.1. Úmyslná vražda	299
3.2. Potrat.	299
3.3. Eutanazie.	301
3.4. Sebevražda.	302
3.5. Oprávněná obrana.	302
3.6. Trest smrti.	302
4. Úcta k důstojnosti lidských osob	303
4.1. Úcta k duši bližního: pohoršení.	303

4.2. Úcta k tělesnému zdraví	303
4.3. Transplantace orgánů	304
4.4. Úcta k fyzické svobodě a tělesné integritě	304
4.5. Úcta k zesnulým	305
5. Obrana míru.	305
Téma 36: Šesté přikázání	307
1. Stvořil je jako muže a ženu	307
2. Povolání k čistotě	308
3. Výchova k čistotě	309
4. Čistota v manželství.	311
5. Čistota v celibátu	312
6. Hříchy proti čistotě	312
Téma 37: Sedmé přikázání	317
1. Všeobecné určení pozemských statků a soukromé vlastnictví majetku.	317
2. Užívání majetku: umírněnost, spravedlnost a solidarita	318
3. Respektování majetku druhých.	319
4. Sociální nauka církve.	320
5. Hospodářská činnost a sociální spravedlnost	321
6. Spravedlnost a láska.	323
Téma 38: Osmé přikázání	325
1. Žít v pravdě	325
2. Pravda a láska	326
3. Vydávat svědectví pravdě	327
4. Porušování pravdy.	328
5. Respektování soukromého života	330
Téma 39: Deváté a desáté přikázání	331
1. Vnitřní hříchy	331
2. Očištění srdce	334
3. Boj o čistotu	336
4. Chudoba srdce.	336
Téma 40: Modlitba	339
1. Co je modlitba	339
2. Obsah modlitby	340
3. Projevy nebo způsoby modlitby.	342
4. Podmínky a vlastnosti modlitby	345
Téma 41: Otče náš, jenž jsi na nebesích	349
1. Ježíš nás učí obracet se k Bohu jako k Otci	349
2. Boží synovství a křesťanské bratrství.	350
3. Význam Božího synovství jako základu duchovního života	351
4. Sedm proseb Otčenáše.	353